

DOF - Dansk Ornitologisk Forening

Steppehøgene kommer!

HAANING I FELTEN De seneste 25 år er der sket rigtig mange markante begivenheder på den ornitologiske scene i Danmark. Den eftertragtede og smukke steppehøg er en af dem og aktuelt, i disse påskedage, giver de store oplevelser til glade birdere.

I mine år som ung birder på fuglestation sad man indimellem, og bladrede i bøger og rapporter på dagene hvor morgensobsen eller ringmærkningen, ikke havde givet det store. Så faldt man over gamle beretninger eller statusopgørelser over forekomster af fugle i gamle dage. Bl.a. om dengang i 1800-tallet hvor steppehøgene i flere omgange besøgte vores land - nogle år i tusindvis i store invasioner.

Wow!

I 1863 og 1888 yngede de endda i Jylland.

Tænk sig at have været med til det. At skrive ornitologisk historie. Man mener, at invasionerne skyldtes koldt vejr med pludseligt snedække i yngleområderne i Asien, men at invasionerne ophørte på grund af, at der nu er et mildere vinterklima i deres udbredelsesområde.

Det at skrive ornitologisk historie er vi imidlertid også i gang med i dag. Faktisk hvert eneste år. Vi har fundet ud af at bjergpiber overvintrer almindeligt i Danmark. Topskarver trækker forbi Skagen i store tal i foråret. De sydlige blåhalse er vendt tilbage, og breder sig fortsat. Mellemflagspætten er tilsyneladende på vej igen. Skestorke yngler nu med flere hundrede par. Sølvhejre yngler nu mindst to steder i landet, bl.a. med en egentlig koloni i Vejlerne. Havørnebestanden er tilbage på niveau med dengang, inden man begyndte at skyde dem væk for over 100 år siden – og hvem kan nogensinde glemme invasionen af sibiriske jernspurve for et par efterår siden?

Det er begivenheder, der er veldokumenterede, og som aldrig vil blive glemt.

Faktisk er der sket sindssygt meget forskelligt gennem de sidste 25 år, og perioden er en af de mest markante i den ornitologiske historie i Danmark på grund af de mange bemærkelsesværdige ændringer i vores fuglefauna.

Forhåbentlig sidder der en ung birder om 100 år på en fuglestation, og læser om de ornitologiske begivenheder, vi i vores tid har oplevet og registreret - nutidens steppehønehistorier - og tænker ”wow - bare det var mig, der var med til at opdage og dokumentere det”.

Og kære alle i DOFUNG – dyrk jeres birding og vær med til at skabe ornitologisk historie i Danmark! Husk at det skal være sjovt at være seriøs, hvad enten du vil se sjældne fugle, se på træk eller tælle ynglefugle – eller gøre som jeg – at dyrke det hele på en gang. Måske bliver det i jeres tid – og en af jer - der dokumenterer Danmarks første ynglefund af blå glente!

En art der i den grad skriver sig ind i den ornitologiske historie i disse år, er steppehøg. Fra at have været en sand raritet med gennemsnitligt 3 årlige observationer i 1980erne og 4 i 1990erne er det årlige gennemsnit af antal observationer i perioden 2008 – 2017 steget til 136!

Steppehøg, Fanø den 19. april 2018. Foto: Casper Sylvester Jensen

I 2017 sås alene i Skagen 56 eksemplarer i forbindelse med forårstrækket. I 2018 var tallet 38.

I Danmark som helhed har de tre bedste år været 2016 (356 ex.), 2017 (204 ex.) og 2018 (203 ex.)

Det er helt uhørt set med en birders øjne der var ung i 1990erne og glædede sig over de enkelte man lykkedes at se, og som dengang skulle beskrives til Sjældenhedsudvalget.

Også i efteråret er tendensen klar. På Falsterbo var gennemsnittet for sæsonerne 2000-2009 6 ex, mens gennemsnittet for årene 2010-2018 i stedet er 24, med op til 45 ex. i 2016 og 43 ex. i 2011. Det smitter selvfølgelig af på bl.a. Stevns, der bl.a. havde 26 i 2011, 18 i 2016 samt 17 i 2017 som de tre bedste efterår.

Derfor har steppehøg ændret status, fra at være en raritet til at være en højt skattet årsart, man næsten kan regne med at se, hvis man blot besøger de gode rovfugletræksteder i april, maj og september. Steppehøg bliver

imidlertid aldrig ”kun” en årsart i vores bevidsthed. De har stadig det eksklusive, dragende og sjældne over sig – og så skal du stadig time dit besøg på de oplagte steder. Steppehøg er en såkaldt fed art!

Steppehøg, Skagen den 19. april 2018. Foto: Lars Paaby

Og det er i gang lige nu. En del, især de meget smukke adulte hanner, er allerede set, især i Skagen men også en del andre steder. Vejrudsigten, lige nu, byder på varmere vejr med vinde fra østsektoren og det betyder givetvis, at flere steppehøge bliver set de kommende påskedage og derefter.

Steppehøg, Skagen den 16. april 2019. Foto: Anders Wiig Nielsen

Også ynglefuglemæssigt er det interessant, det som der er i gang. I Finland har arten ynglet regelmæssigt siden 2003, og det første ynglefund i Holland blev konstateret i 2017.

Man formoder at kultivering af artens foretrukne ynglehabitater i dele af Rusland og Centralasien, bærer den største del af skylden for denne bemærkelsesværdige ekspansion mod vest og nordvest. Således er græsstepper (der er dens foretrukne ynglehabitat) konverteret til dyrket land, ligesom store områder afbrændes, og der sker intensiv græsning af husdyr i steppehøgens habitater.

Den aktuelle status opgør at der yngler 600-2140 par i Azerbadjan, Hviderusland, Moldova, Ukraine, Kazakhstan og i den Vestpalearktiske del af Rusland (samt i Finland), men i denne del af udbredelsen skete der en markant tilbagegang i årene 1970-2000, og arten er således næsten udryddet i Hviderusland, Moldova og Ukraine. I Rumænien blev Steppehøg udryddet, og i den Vestpalearktiske del af Rusland gik bestanden tilbage med 30-50%.

I 2001 holdt en stationær han til på Rejsby Enge i Sydvestjylland, i perioden 10. maj – 26. juni, hvor den lavede vildt display, og blev et stort tilløbsstykke blandt danske birdere.

Noget tyder på at steppehøgene kommer, fordi de er ude på at finde egnede ynglehabitater i ”vores” område. Hvornår mon vi konstaterer Danmarks første ynglefund?

Tak til Helge Sørensen for det flotte forsidebillede samt til de øvrige fotografer for at have lagt billederne i DOFbasen. Pandions artikler kan således blive flot illustrerede og aktuelle!

Kilder:

Olsen, Klaus Malling: Danmarks Fugle - en oversigt.

Ollé, Alex, Fran Trabalon & Marc Bertran: A review of occurrences of the Pallid Harrier *Circus macrourus* in the Western Mediterranean: a new migrant and wintering species. 2015. *Revista Catalana d'Ornitologia* 31:7-14.

 Dato:
19. 04. 2019

 Skrevet af:
Henrik Haaning Nielsen

 Fotos af:
Casper Sylvester Jensen
Anders Wiig Nielsen
Lars Paaby

 Emner:
SJÆLDNE FUGLE

 Tags:
ORNITOLOGISK HISTORIE, SJÆLDNE FUGLE, STEPPEHØG